

Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta mielenterveyslain mukaista tahdosta riippumatonta hoitoa koskevien lomakkeiden kaavoista ja potilaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisen valvonnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Valmistelussa todetaan muutoksen olevan tekninen ja tuottavan kustannuksia THL:lle sekä terveydenhuollon organisaatioille tietojärjestelmien osalta. Huomioitu ei ole niitä merkittäviä kustannuksia, joita aiheutuu valmistelussa olevan lain vaatimista resurssilisäyksistä. Lisäresurssin tarve aiheutuu päätösmenettelyn edellyttämästä potilaan hoitoon osallistuvien ammattihenkilöiden työpanoksen lisääntymisestä sekä mahdollisten valitusten käsittelyyn osallistuvien tuomioistuimien työstä.

Lakiesityksen tavoitteena on ilmeisesti vahvistaa potilaan oikeusturvaa koskien hoitotoimenpiteitä, joissa puututaan potilaan itsemääräämisoikeuteen. Tahdosta riippumaton lääkehoito on kuitenkin nykyisessäkin menettelyssä edellyttänyt perusteltua ja kirjattua lääkärin määräystä, mitä on tullut edeltää keskustelu potilaan kanssa mahdollisista hoidollisista vaihtoehdoista. Tämä päätös ja määräys annetaan jokaisesta tahdosta riippumattomasta lääkkeenantotilanteesta. Nyt valmisteilla olevan lakimuutoksen on vaikea nähdä tuovan lisäarvoa potilaan oikeuksiin.

Mikäli lakiesitys toteutuu, on perusteltua lisätä vahvistettu lomake asian strukturoidun käsittelytavan varmistamiseksi. Nähdäksemme potilaan kiireellinen lääkehoito pitäisi kuitenkin pystyä toteuttamaan tarkkailuaikana ilman hallintopäätöstä. Lomakkeen viimeinen kohta, joka varmistaa lääkkeenannon välittömästi kiireellisissä tapauksissa, on siten välttämätön kohta.

Itse lomake herättää myös useita muita kysymyksiä:

- Otsikkona on “Päätös psyykkisen sairauden lääkehoidosta”. Alla toki mielenterveyslain pykälä. Tarkemmin ja selvemmin pitäisi näkyä, että kyseessä on tahdosta riippumattomassa hoidossa tai tarkkailussa olevan potilaan psyykkisen sairauden lääkehoito
- Kohta “Potilaan tahdosta koskien lääkehoitoa ei saada selvyyttä”: Tämä on äärimmäisen hankalasti tulkittava kohta. Potilas on psykoottinen, ei ota kantaa suuntaan eikä toiseen, niin täyttääkö silloin kriteerit? Entä sekavat ja muistisairauksista kärsivät tai muut neuropsykiatrisen potilaat?
- Kohta ”Potilas on pyytänyt lääkehoitoa koskevaa päätöstä”: Suuri osa psykoosipotilaista kysyy lääkityksen perusteita, jotka heille selvitetään suullisesti, minkä lisäksi perusteet kirjataan sairauskertomukseen, josta potilas saa halutessaan kopion. On epäselvää, millainen potilaan pyyntö huomioidaan. Täytyykö potilaan osata pyytää kirjallista päätöstä vai tehdäänkö päätös kaikille, jotka kysyvät miksi lääke annetaan?
- Miten toteutetaan edunvalvojan kuuleminen – tarkkailuaikana, yöllä ja virka-ajan ulkopuolella?
- Lomake on tulkinnanvarainen ja varsin työllistävä

Marina Erhola
hyvinvointialuejohtaja

Valmistelijat: vastaava johtajaylilääkäri Sirpa Rainesalo, hallintopalvelujohtaja Miia Luukko